

2020

Termíny přístupnosti a jejich definice

ČSN
EN 63080

36 8699

idt IEC 63080:2017

Accessibility terms and definitions

Termes et définitions relatifs à l'accessibilité

Begriffe Zur Zugänglichkeit

Tato norma je českou verzí evropské normy EN 63080:2017. Překlad byl zajištěn Českou agenturou pro standardizaci. Má stejný status jako oficiální verze.

This standard is the Czech version of the European Standard EN 63080:2017. It was translated by the Czech Agency for Standardization. It has the same status as the official version.

Nahrazení předchozích norem

Touto normou se nahrazuje ČSN EN 63080 (36 8699) z června 2018.

Národní předmluva

Změny proti předchozí normě

Proti předchozí normě dochází ke změně způsobu převzetí EN 63080:2017 do soustavy norem ČSN. Zatímco ČSN EN 63080 (36 8699) z června 2018 převzala EN 63080:2017 schválením k přímému používání jako ČSN oznámením ve Věstníku ÚNMZ, tato norma ji přejímá překladem.

Informativní údaje z IEC 63080:2017

Mezinárodní normu IEC 63080 vypracovala technická komise IEC/TC 100 *Zvukové, obrazové a multimediální systémy a zařízení*.

Jako základ pro vypracování této normy sloužila ITU-T F.791:2015.

Text této normy se zakládá na těchto dokumentech:

CDV
100/2775/CDV

Zpráva o hlasování
100/2873/RVC

Úplnou informaci o hlasování při schvalování této normy lze najít ve zprávě o hlasování ve výše uvedené tabulce.

Tato publikace byla vypracována v souladu se směrnicemi ISO/IEC, část 2.

Komise rozhodla, že obsah této publikace zůstane nezměněn až do data příští prověrky (stability date) uvedeného na webových stránkách IEC (<http://webstore.iec.ch>) v údajích o této publikaci. K tomuto datu bude publikace buď

- znovu potvrzena;
- zrušena;
- nahrazena revidovaným vydáním, nebo
- změněna.

Upozornění na národní poznámky

Do normy byly v kapitole 3 „Termíny a definice“ k termínům 3.11 a 3.13 a v kapitole 4 „Zkratky“ u PWD doplněny národní poznámky.

Vypracování normy

Zpracovatel: Mgr. Radek Pavlíček, Masarykova univerzita, Středisko Teiresiás, IČO 00216224

Technická normalizační komise: TNK 87 Audiovizuální technika a ekodesign

Pracovník České agentury pro standardizaci: Ing. Milan Dian

Česká agentura pro standardizaci je státní příspěvková organizace zřízená Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví na základě ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

EVROPSKÁ NORMA
EUROPEAN STANDARD
NORME EUROPÉENNE
EUROPÄISCHE NORM

EN 63080

Prosinec 2017

ICS 01.040.01;
11.180.01

Termíny přístupnosti a jejich definice
(IEC 63080:2017)

Accessibility terms and definitions
(IEC 63080:2017)

Termes et définitions relatifs à l'accessibilité
(CEI 63080:2017)

Begriffe Zur Zugänglichkeit
(IEC 63080:2017)

Tato evropská norma byla schválena CENELEC dne 2017-09-01. Členové CENELEC jsou povinni splnit vnitřní předpisy CEN/CENELEC, v nichž jsou stanoveny podmínky, za kterých se této evropské normě bez jakýchkoliv modifikací uděluje status národní normy.

Aktualizované seznamy a bibliografické citace týkající se těchto národních norem lze obdržet na vyžádání v Řídicím centru CEN-CENELEC nebo u kteréhokoliv člena CENELEC.

Tato evropská norma existuje ve třech oficiálních verzích (anglické, francouzské, německé). Verze v každém jiném jazyce přeložená členem CENELEC do jeho vlastního jazyka, za kterou zodpovídá a kterou notifikuje Řídicímu centru CEN-CENELEC, má stejný status jako oficiální verze.

Evropský výbor pro normalizaci v elektrotechnice
European Committee for Electrotechnical Standardization
Comité Européen de Normalisation Electrotechnique
Europäisches Komitee für Elektrotechnische Normung
Řídicí centrum CEN-CENELEC: Rue de la Science 23, B-1040 Brusel

© 2017 CENELEC Veškerá práva pro využití v jakékoliv formě a jakýmkoliv prostředky jsou celosvětově vyhrazena členům CENELEC.

Ref. č. EN

63080:2017 E

Členy CENELEC jsou národní elektrotechnické komitety Belgie, Bulharska, Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, České republiky, Dánska, Estonska, Finska, Francie, Chorvatska, Irska, Islandu, Itálie, Kypru, Litvy, Lotyšska, Lucemburska, Maďarska, Malty, Německa, Nizozemska, Norska, Polska, Portugalska, Rakouska, Rumunska, Řecka, Slovenska, Slovinska, Spojeného království, Srbska, Španělska, Švédska, Švýcarska a Turecka.

Předmluva

Text dokumentu 100/2775/CDV, budoucího 1. vydání IEC 63080:2017, vypracovala technická komise IEC/TC 100 *Zvukové, obrazové a multimediální systémy a zařízení*, byl předložen k paralelnímu hlasování

IEC-CENELEC a byl schválen CENELEC jako EN 63080:2017.

Jsou stanovena tato data:

- nejzazší datum zavedení dokumentu na národní úrovni
vydáním identické národní normy nebo vydáním
oznámení o schválení k přímému používání
jako normy národní (dop) 2018-06-01
- nejzazší datum zrušení národních norem,
které jsou s dokumentem v rozporu (dow) 2020-09-01

Upozorňuje se na možnost, že některé prvky tohoto dokumentu mohou být předmětem patentových práv. CENELEC nelze činit odpovědnými za identifikaci jakéhokoliv nebo všech patentových práv.

Oznámení o schválení

Text mezinárodní normy IEC 63080:2017 byl schválen CENELEC jako evropská norma bez jakýchkoliv modifikací.

Úvod.....	7
1..... Rozsah platnosti.....	8
2..... Citované dokumenty.....	8
3..... Termíny a definice.....	8
4..... Zkratky.....	12
5..... Konvence.....	13
6..... Terminologie.....	13
6.1..... Služba pro zpřístupnění.....	13
6.2..... Přístupnost.....	13
6.3..... Zpřístupňující obsah.....	13
6.4..... Funkce přístupnosti.....	14
6.6..... Systém asistovaného poslechu (ALS).....	14
6.7..... Asistivní technologie (AT).....	14

6.8 Zvukové a mluvené titulky.....	
... 14	
6.9 Zvukové popisky.....	
..... 14	
6.10 ... Audio popis.....	
..... 14	
6.11 ... Titulky, titulkování.....	
..... 14	
6.12 ... Zvýraznění dialogu.....	
..... 15	
6.13 ... Uzavřené/otevřené zpřístupňující služby.....	15
6.14 ... Design pro všechny (nevhodný termín).....	15
6.15 ... Znevýhodnění.....	15
6.16 ... Lidské faktory nebo ergonomie.....	15
6.17 ... Postižení.....	16
6.18 ... Inkluzivní design.....	16
6.19 ... Přístupnost rozhraní.....	16
6.20 ... Emulátor klávesnice.....	16
6.21 ... Odezírání a artikulační tlumočení.....	17

6.22.... Artikulační nebo orální tlumočníci.....	
17	
6.23.... Začleňování do hlavního proudu (mainstreaming).....	17
6.24.... Osoby se znevýhodněními vyplývajícími z věku.....	17
6.25.... OZP - Osoby se zdravotním postižením (PWD).....	17
6.26.... Osoby se specifickými potřebami.....	
17	
6.27.... Pixelizace.....	
..... 18	
6.28.... Nativní funkce přístupnosti.....	
..... 18	
6.29.... Nastavení profilu.....	
..... 18	
6.30.... Reálný čas.....	
..... 18	
6.31.... Zprostředkující služba.....	
..... 18	
6.32.... Vzdálená účast.....	
..... 19	
6.33.... Stínové přemlouvání (respeaking).....	
19	
6.34.... Software pro zvětšování obrazovky (zvětšovací software).....	19

6.35 Odečítače obrazovky.....	19
6.36 Znakový jazyk.....	19
6.37 Tlumočení do znakového jazyka.....	19
6.38 Speciální potřeby.....	20
6.39 Specifické potřeby.....	20
6.40 Titulky.....	20
6.41 Doplnkové zvukové služby..... ..	20
6.42 Univerzální design.....	21
Příloha A (informativní) Nevhodné termíny.....	22
A.1 Obecně.....	22
A.2 Senioři.....	22
A.3 Handicapování, hendikepování.....	22
A.4 Postižení sluchu.....	22
A.5 Inkluzivní design, design pro všechny nebo přístupný	

design..... 22

A.6..... Osoby se speciálními
potřebami.....
22

Bibliografie.....
..... 23

Úvod

Tento dokument definuje termíny používané při popisu přístupnosti, znevýhodnění a postižení, jakož i technické termíny, které je třeba používat za účelem dosažení vhodnějšího vyjadřování při tvorbě norem a přesnějšího podchycení potřeb přístupnosti a jejich začleňování do hlavního proudu v normách, zahrnujících osoby se zdravotním postižením (OZP), starší osoby se znevýhodněními vyplývajícími z věku a osoby se specifickými potřebami. Viz dokumenty WTDC Res. 58, WTDC AP a ITU-T F.790, uvedené v Bibliografii.

S příchodem Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením (viz UNCRPD v Bibliografii), jejím schválením v roce 2006 a její ratifikací řadou zemí vzniklo mnoho nových termínů a jejich definic. Některé z těchto termínů a definic byly vytvořeny na základě podnětů samotných osob se zdravotním postižením, aby byly eliminovány stávající termíny, které jsou ponižující, urážlivé a nepřesné.

Tvůrci norem mohou začleňovat funkce přístupnosti do stávajících i tvořit nové specifické standardy přístupnosti. Mají-li být produkty a služby úspěšně navrhovány, je třeba dosáhnout jednotného vyjadřování. Cílem tohoto dokumentu je poskytnout takové definice, které umožní jednotlivým průmyslovým odvětvím snazší implementaci těchto funkcí a standardů přístupnosti za předpokladu, že budou používat jednotné vyjadřování a terminologii. Je rovněž důležité, aby vlády, vládní agentury, nevládní organizace a OSN a její příslušné agentury tyto termíny standardizovaly za účelem jejich integrace i do běžného každodenního jazyka.

Článek 9 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením (UNCRPD) názorně ukazuje potřebu začlenit osoby se zdravotním postižením, starší osoby se znevýhodněními vyplývajícími z věku a osoby se specifickými potřebami do hlavního proudu všech aspektů moderního života. Toho lze dosáhnout pouze jejich zahrnutím do návrhu moderních technologií a informačních a komunikačních technologií (ICT) pomocí univerzálního designu tak, jak je definován v UNCRPD, a za použití jednotného vyjadřování a terminologie.

1 Rozsah platnosti

Tento dokument obsahuje seznam aktuálně používané terminologie popisující přístupnost a termíny, které využijí tvůrci mezinárodních norem. Je důležité standardizovat a definovat obecně uznávaný seznam termínů již používaných a vyskytujících se ve stávajících doporučeních a rezolucích ITU, spolu s těmi, které jsou uvedeny v Úmluvě OSN o právech osob se zdravotním postižením (UNCRC). Bez takového seznamu by mohla vzniknout nedorozumění nejen na straně autorů a tvůrců standardů, ale i na straně široké veřejnosti. Je také důležité eliminovat takovou terminologii, která se již nepoužívá nebo může být osobami se zdravotním postižením (OZP) a dalšími cílovými skupinami vnímána jako ponižující a nedůstojná.

Terminologie uvedená v tomto dokumentu je určena k použití při mezinárodní komunikaci, zejména v angličtině, ohledně přístupnosti telekomunikačních a informačních a komunikačních technologií. Lze ji také používat v kontextu každodenního života a v jiných situacích, jako je návrh webu a jiných písemností, nebo při standardizaci ICT, telekomunikací a rozhlasového a televizního vysílání. Dokument si klade za cíl stát se součástí hlavního proudu budoucích vyhlášek, směrnic a akademických dokumentů při zachování konzistentnosti se stávajícím globálním chápáním problému. Další práce, které budou teprve sepsány, vytvořeny nebo schváleny v budoucnu, mohou obsahovat případné termíny doplněné v dodatcích, které budou shledány vhodnými a přidány na základě konsensu.

Konec náhledu - text dále pokračuje v placené verzi ČSN.